

35 ka.

115

A bihari ev. ref. egyházmegye

Nagyváradon, 1885 évi augusztus 5—6-kán,

Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond

egyházmegyei gondnok elnöklete mellett tartott

közgyűlésének és törvényszékének

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

KUN BÉLA.

egyházmegyei jegyző.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMÉN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1885.

A bihari ev. ref. egyházmegye

Nagyváradon, 1885 évi augusztus 5—6-kán,

Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond

egyházmegyei gondnok elnöklete mellett tartott

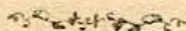
közgyűlésének és törvényszékének

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

KUN BÉLA,

egyházmegyei jegyző.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1885.

A bihari ev. ref. egyházmegye Nagyváradon
1885 aug. 5 és 6-án tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Tisztviselők :

Szabó Károly esperes és *Ritoók Zsigmond* egyházmegyei gondnok elnökle mellett : *Oláh József*, *Biró János*, *Benedek László* és *Csillag Lajos* egyházi ; *Ercsey Dezső*, *Kiss Elek*, *Mezey Mihály* világi tanácsbíró. *Kun Béla*, *Szigethi Elek* egyházi ; *Miskolczy Árpád* világi jegyző. *Hegyesi Márton* ügyész. *Kocsis József* gyám, és *Nádudvari Lajos* közpénztárnok. *Dombi Lajos* könyvtárnok.

Lelkészek :

Makay Károly élesdi, *Nánásy Imre* m.-telkii, *Bokros Benedek* h.-k.-száldobágyi, *Nagy Sándor* váncsodi, *Hegedüs Ferencz* kisjenői, *Zsigmond Ferencz* ártándi, *Szemes László* szent-jánosi, *Csepelyi Menyhért* fugyivásárhelyi, *Lévay Mihály* b.-szentmártoni, *Veres Imre* paptamásii, *Bedő Károly* csatári, *Szokolay József* p.-ujlaki, *Bugyi Sándor* püspökii, *Szalay Pál* h.-k.-pályii, *Könyves János* kismarjai, *Rigó Lajos* bihari, *Falusi Károly* m.-telegdi, *Vári Lajos* k.-n.-révi rendes ; *Csuka Ferencz* n.-kerekii, *Mátéfy Ferencz* m.-keresztesi, *Nagy István* bojti, *Major Gyula* siteri segédlelkész.

Képviselők :

Nagyváradról : *Jezerniczky Ferencz* és *Platthy József* egyháztanácsosok. Püspökiből ; *Patai Sándor* gondnok. Szalárdról : *Matolcsi Imre* egyh. jegyző. Biharról : *Marjai Ferencz*. Dar-

vasról: Sági Sándor gondnok. Siterből: K. Szél Mihály gondnok. Fugyivásárhelyről: Szilágyi Bálint gondnok: N.-Kerekiből: Ákos András gondnok. Ártándról: Pénzes P. Sándor. Fugyiból: Hevesi Gáspár gondnok.

Tanítók:

A tanítói testület részéről Juhász Lajos n.-várad i énekvezér, Szabó Gyula m.-telkii tanító, Szabó Lajos és Szabó László püspökii, Bokros István bihari, Engi Ferencz ártándi, Sziráky Béla kis-szántói tanítók és számos hallgatók.

Szabó Károly esperes, Istenhez emelt buzgó ima után, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

65. szám. Felolvastatott az esperesi jelentés, mely I-ör népmozgalmi adatokat, II-or az egyházak vallásos erkölcsi állapotát, III-or az egyházak rendszerességét, IV-er a kegyes adományok és hagyományokat, V-ör az egyházak anyagi állapotát és VI-or az iskolai ügyeket, kiváló pontosság és részletességgel öleli fel, hű képét adván az egyházmegye szellemi és anyagi állapotának.

A méltó elismerést érdemlő esperesi jelentés általában tudomásul vétetik, egész terjedelmében jegyzőkönyvben kinyomatni rendeltetik, s amennyiben egyes pontjai felett külön végzés lenne hozandó, a közgyűlésen tárgyalatni fog.

Esperesi jelentés, a bihari ev. ref. egyházmegye 1885. aug. 5-én Nagyváradon tartott gyűléséhez.

Nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Midőn esperesi első jelentésemet vagyok szerencsés betejjeszteni a Nagyt. Egyházmegyéhez, azon szomorú kötelességen kell kezdenem, hogy egyházmegyénk egyik világi tanácsbírájának, néhai *Szücs Lajos* nagyvárad i volt kir. törvényszéki bírónak 1885. márczius 26-án történt halálát bejelentsem. A boldogult 1871-től 1878-ig mint jegyző, 1878 tól halála napjáig, mint egyik tanácsbíró szolgálván egyházmegyénk közügyeit, köztudomás szerint mindkét, összesen 14 évig terjedő tisztségében ugy szolgálat-készségével, mint odaadó működésével az Egyházmegye

elismerésére tette magát méltóvá, a miért emlékének jegyzőkönyvünkben megörökítését, s a megürült tanácsbiróság betöltése végett intézkedést kérve : áldást mondok az Egyházmegye nevében is nyugvó poraira !

Be kell jelentenem továbbá püspökii volt fitanító *Fekete Imrének* 1885. ápril 16-án bekövetkezett halálát. A még ifjunak mondható s már 20 év óta mindég ugyanazon helyen jó eredménnyel működött tanítót özvegyén kívül 5 kiskoru árva siratja, kiknek szomorú sorsuk némi enyhítésére a püspökii ev. ref. egyház 120 forint segélyt adott ezen évre, jövőre pedig, legalább a kiskorúak növekedéséig állandó segélyezésre hivatott fel, de még eddig e tekintetben tett intézkedéséről nem tudósított.

A püspökii egyház megüresült kisebb fitanítói állomását ideiglenesen *Szabó László* okleveles volt h.-k.-kovácsii vegyes iskola tanítóval töltötte be. A h.-k.-kovácsii egyház pedig *Szabó László* kelyére szinte ideiglenesen *Kiss Sándor* igazolványos tanítót alkalmazta Csokalyból.

A nagyszántói egyházból *Nagy Károly* okleveles tanító a N.-Szalontai egyházmegyében K.-Apátiba választatván s költözvén el, utánna alkalmasabb egyén nem ajánlkozván *Kiss Sándor* volt k.-apátii tanító alkalmaztatott.

A fentebbieken kívül egyházmegyénk belhivatalnoki között más változás nem történt, mint az hogy *Dombi Lajos* n.-váradi egyik lelkész *Magyari István*, *Csillag Lajos* bojti lelkész pedig *Nagy István* első lelkészképességi vizsgát tett Átyafiakat, kik bekebeleztetésüket ezen gyűléstől kérik, maguk mellé segédlelkészül vették föl.

Törvényünk 132-ik czikke szerint f. évi május 6-tól június 24-ig egyházmegyénk minden egyházát személyesen meglátogatván, a sárréti körben *Benedek László*, a körözsvölgyi körben *Biró János*, a berettyó-völgyi és hegyközi körben *Oláh József* tanácsbíró urak társaságában és szíves közreműködésükkel, közvetlen tapasztalataim után következőket van szerencsém bejelenteni :

I. Népmozgalmi adatok.

1. *Anyai egyház* van 42. *Leány egyház* 1. *Nagy Tótfalu* Siterhez csatolva. *Fiók egyház* van 108. Több mint a múlt évben 7-tel.

2. *Rendes lelkész* van 42. Időközi lelkész 1 Pelbárthi-
dán. Segédlelkész van 9 : Csökmön, Darvason, Furtán, Bojton,
Kerekiben, Siterben, N.-Váradon és Ujlakon.

3. *Lélek szám* az anyaegyházakban fi 22020, nő
22392, együtt 44412
A fiók egyházakban fi 326, nő 262, együtt . . . 588
Összesen az anya és fiók-egyházakban fi 22346, nő

22654, együtt 45000

4. *Születtek száma* törvényesen fi 1057, nő 938,
együtt 1995

Törvénytelen fi 147, nő 124, együtt 271

Halva fi 36, nő 17, együtt 53

Összesen születtek fi 1240, nő 1079, együtt . . 2319

A születtek száma a népességnek 5.15^o/_o-ja.

A törvénytelen születtek a születtekének . . 11.68^o/_o-ja.

A halva születteké a születtekének 1.57^o/_o-ja.

A születtek legtöbb ^o/_o-ja van Lessen 13.78. M.-Kakucson
8.98. Nagy-Réven 7.50.

A születtek legkevesebb ^o/_o-ja van P.-Ujlakon 2.15. P.-
Töldon 3.83. J.-Hodoson 4.24.

Törvénytelen születtek legtöbb ^o/_o-ja. Nagyváradon 31.98.
M.-Telegen 28.26. Ártándon 22.47.

Törvénytelenek nem születtek : Fugyi-Vásárhely, J.-Ho-
dos, K.-Szántó, P.-Ujlakon.

5. *Meghaltak* fi 790, nő 715, együtt 1505

Öngyilkos ezek közt fi 9, nő 3, együtt 12

A meghaltak száma a népességnek 3.34^o/_o-ja.

Az öngyilkosoké a halottakénak 0.79^o/_o-ja.

Halottak legtöbb ^o/_o-ja Pelbárthidán 5.92. Lessen 5.41.
F.-Vásárhelyen 5.38.

Halottak legkevesebb ^o/_o Fugyiban 1.70. M.- Telkiben 2.00.
Bojton 2.14.

6 *Házasultak* tisztán 468 pár, vegyesen 54 pár, együtt 522 p.

A házasultak a lélekszámnak 1.16^o/_o-ja.

A vegyesen házasultak az összes házasultaknak 1.03^o/_o-ja.

7. *Attértek* 24 } A lélekszámnak 05°/_o-ja.

8. *Kitértek* 24 }

9. *Tankötelesek* 6—12 evig fi 2420, nő 2326,
együtt 4776.

Tankötelesek a lélekszámnak	10.54%-ja.
Iskolába járók fi 2185, nő 1987, együtt	4172
A tanköteleseknek	87.90%-ja.
Iskolát a tanköteles évek előtt elhagyottak fi	217
101, nő 116, együtt	4.57%-ja.
A tanköteleseknek	357
Iskolázatlanok fi 134, nő 223, együtt	7.52%-ja.
A tanköteleseknek	16.15%, M.-Kakucson 16.16 és Kis-Szántón 15.88%.

Legkevesebb tanköteles van Kisjenőben 6.62. Lessen 6.84 és Biharon 7.29%.

Iskolába járó legtöbb van 100% Ártánd, Bors, Fugyi, J.-Hodos, K.-Szántó, M.-Telki, N.-Szántó, Örvend, Pelbárthid és P.-Toldon 10 egyházban.

Legkevesebb iskolába járó van M.-Kakucson 48.14. Réven 51 85 és Lessen 64.28%.

10. Tankötelesek: 12—15 évig fi 748, nő 732, együtt 1480.	
A lélekszámnak	3.28%-ja.
Iskolába jár fi 178, nő 167, együtt	345
Iskolába nem jár fi 570, nő 565, együtt	1135
A tanköteleseknek	76.68%-ja.

Föl kell emlitenem itt az ismétlő tankötelesek adatainál, hogy Darvas, Hodos, Less, N.-Várad és P.-Ujlak kivételével az ismétlő iskolák 9 egyházban állanak fent, mind a mező-keresztési szolgabírói szakaszban, hol tekintetes Ercsey Dezső szolgabíró ur a tanügy iránti meleg érdekeltségből a *községet* az ismétlő iskolák felállítására kötelezván, azok az egyházakkal egyetértve közösen tartják fel az ismétlő iskolákat.

11. *Confirmáltattak* fi 222, nő 230, együtt 452

A lélekszámnak 1.04 és a 6—12-ig tanköteleseknek 7.03%-ja.

A lélekszám összesen több a múlt évinél	530-al.
A születettek száma több	408 „
A meghaltak	9 „
A házasultak	2 prral
A 6—12 tanköteleseké több	570-el
Az iskolába járóké	334 „
A 12—15 tanköteleseké	222 „
Az iskolába feljáróké <i>kevesebb</i>	136-al

II. Az egyházak vallásos erkölcsi állapota.

1. Az anya egyházak és azoknak lelkipásztorai a *fiók egyházakban lakó hitsorsosokat* rendes gondozásban nem részesítik sehol.

2. *Isteni tisztelet* : Vasárnapokon tartatik 42 egyházban.
Hétköznapokon rendszeren 10 "
Csak bünbánati heteken 6 "
Hétköznapi istenitisztelet nem tartatik 26 "

3. *Biblia magyarázat* a téli hónapokban köznapokon tartatik 6, nem tartatik 36 egyházban.

4. Confirmatio tartatik 42 egyházban.

5. *Az isteni tiszteleten résztvesznek*:

Szép számmal . . . 23

Közép " . . . 15

Kevés " . . . 4 egyházban: Száldobágyon, Kovácsiban, Biharon. Lessen.

6. *Urvacsorával élnek*:

Szép számmal . . . 26

Közép " . . . 11

Kevés " . . . 5 egyházban: Szalárdon, Réven, Lessen, Váncsodon és Darvason.

7. *Visszásházások* voltak 26 egyházban összesen 47 pár. Ezek között eredménnyel békeltetett 35 pár; eredmény nélkül 12 pár.

8. *Vadházasság volt* 35 egyházban 186 esetben. Nem volt 7 egyházban: M.-Kakucs, Élesd, Jenő, N.-Kereki, Bors, Ártánd és P.-Toldon. Nagyváradon pedig a vadházasságban élők létszáma kitudható nem volt.

9. *Árvák és szegények gondozására*, rendes intézkedés tétetik 6 egyházban: Siter, Kis-Marja, M.-Telki, Ártánd, M.-Keresztes és B.-Szt.-Mártonban. Nem tétetik intézkedés 36 egyházban.

10. *Egyházi, vagy iskolai ügyek előbbvitelére* újabb intézkedések tétettek 6 egyházban: Váncsod, Csökmő, K.-Jenő, Szt.-János, Bors, M.-Keresztesen. Nem tétettek 36 egyházban.

11. *Hitfelekezeti sérelmek történtek*: 8 egyházban: B.-Szt.-Márton, Csátár, Bihar, M.-Telki, Rév, Fugyi-Vásárhely és N.-Váradon. Nem történtek 34 egyházban.

III. Az egyházak rendezettsége.

1. Szabályszerűen választott s teljes számu presbyterium van: 42 egyházban.

2. A presbyterek híven teljesítik kötelességeiket: 30 egyházban. Nem teljesítik 12 egyházban: P.-Told, Száldobágy, H.-K.-Ujlak, Pályi, Kovácsi, Pelbárthid, P.-Ujlak, Posalaka, Fugyi-Vásárhely és Nagyváradon.

3. Presbyteri jegyzőkönyv van: 40 egyházban. Nincsen 2 egyházban: M.-Kakucs és Kis-Jenőben.

4. A presbyterium végzései végrehajtatnak: 34 egyházban. Nem 8 egyházban: Váncsod, Told, Rév, Jenő, Fugyi-Vásárhely, N. Kereki és N.-Szántón.

5. Az anyakönyvek rendesen vezetnek minden egyházban, de több egyházakban, különösen Biharon elrongyollott állapotban vannak.

6. Az egyházkerületi és egyházmegyei jegyzőkönyvek megvagyának, 42 egyházban.

7. A püspöki és esperesi körlevelek bevezettetnek rendes jegyzőkönyvbe, 42 egyházban.

8. Leltár az egyház iratairól szentdedényeiről ingó és ingatlan javairól van: 23, nincsen: 19 egyházban.

9. Levéltári alkalmas helyiség van: 11, nincsen: 31 egyházban.

10. Telekkönyvezve vannak az egyház ingatlan javai egészen: 32 egyházban, csak részben: 10 egyházban.

11. Befolyznak rendesen az egyház jövedelmei: 12, nem folynak be: 30 egyházban.

12. A gondnoki és más számadások megvizsgáltattak: 38 egyházban. Nem: 4 egyházban: Darvas, Rév, Nagyvárad és N.-szántón.

13. Jókarban tartatnak az egyházi épületek egészen: 24, részben: 18 egyházban.

14. Biztosítottak az egyházi épületek egészen: 38, részben: 3. H.-K.-Pályi, Fugyi és N.-Kerekiben. Nem biztosítottak: Kis-Jenőben.

15. A belhivatalnokok évi javadalmai pontosan kiszolgáltatnak: 26 egyházban. Nem szolgáltatnak ki: 16 egyházban.

16. Jó minőségben adatnak be a terményjavadalmak: 24, rossz minőségben: 18 egyházban.

17. *Hátralékok* adóban, egyh. ker. vagy egyh. megyei pénztárakba nincsenek: 37. *Vannak*: 4 egyházban: H.-K.-Ujlak, Csatár, Telegd és Kis-Jenőben.

18. *A közalap 1883. és 1884. évi járulékaival hátralékban van*: 28 egyház, *nincsen hátralékban*: 14, *még semmit sem fizettek be*: N.-Várad, Bihar, N.-Kereki, Kovácsi, Rév, Siter, Szalárd és H.-K.-Ujlak: 8.

19. *Az iskolai mulasztások beterjesztettek a községi hatósághoz*: 41 egyházban, *nem terjesztett be*: H.-K.-Ujlakon: 1. Iskola mulasztásokért büntetés történt: 9 egyházban, *nem történt*: 33 egyházban.

20. *A belhivatalnokok és gyülekezetek között jó viszony van mind a 42 egyházban.*

IV. Az egyházak anyagi állapota.

1. *A gondnoki számadások eredménye* Nagyvárad és N-Szántó kivételével, honnan hiányoznak.

Bevétel . . . 29,090 65.

Kiadás . . . 26,854 15.

Maradvány: 2,646 50. Több kiadás tétellett a bevételnél 5 egyházban: K.-Jenő, K.-Maria, K.-Szántó, N.-Kereki és Nagy-Réven, összesen: 204 frt 92 krral.

2. *Tőke pénze van*: 24 egyháznak: 19,817 frt 55 kr. Nincsen: 18 egyháznak.

3. *Adóssága van*: 20 egyháznak: 22,188 frt 08 kr. Nincsen: 22 egyháznak.

4. *Alapítványa van*: 18 egyháznak: 16,274 frt 44 kr. Nincsen: 24 egyháznak.

5. *Iskolai pénztára van*: 25 egyháznak. Nincsen: 17 egyháznak.

Bevétel . . . 1504 56.

Kiadás . . . 469 28.

Maradvány: 1034 28. Több adatott ki a bevételnél Szent-Jánoson 28 frt 94 krral.

6. *Magtár van* terményben 27 egyházban: 2104 köből 2 véka. Nincsen 15 egyházban.

7. *Magtárból gyűlt pénz van*: 9 egyházban: 2448 frt 82 kr. Nincsen 33 egyházban.

A számadási maradványok, tőke és alapítvány pénzek összege 39,372 frt 77 krajczár.

Építkezésekhez több egyházakban tétettek előkészületek. Még ez évben hozzá kezdenek a rozzant lelkészi lakok építéséhez B.-Szt.-Mártonban és H.-K.-Kovácsiban.

V. Kegyes adományok és hagyományok.

1. Ártádon : többektől	17	frt	—	kr.
2. B.-Szent-Mártonban : lelkészi lak építésére többektől ajánltatott	800	„	—	„
Törös Gergelyné asszony végrendelete szerint halála esetére 20 hold földet hagy				
3. Bojton : Néhai K.-Pető Gáspár hagyományozott az egyháznak	20	„	—	„
4. Csatáron : egy kötvényen, de hogy kitől megnevezve nincsen	40	„	—	„
5. Csökmön : Özveggy Bereczki Jánosné templom javítási alapra	40	„	—	„
6. Furtán : Orgona alapra többektől	657	„	—	„
7. H.-K.-Kovácsiban : Néhai Fülöp Istvánné 10 frt, Kiss Elek szolgabíró büntetés pénzt 5 frt, együtt	15	„	—	„
8. H.-K.-Pályiban : Toronytetőzés alapra, közs. lakosok 50 frt, J. Hornyanszki Pál 40 frt, J. Nagy Sándor 20 frt, a község 20 frt, összesen	130	„	—	„
Harangozásdíj	29	„	—	„
9. Száldobágyon : Szabó Zsuzsánna 2 frt, ozma Imre utódai 5 frt	7	„	—	„
10. J.-Hodoson : Seres István 25 frt, Sipos Bálint 40 kr. együtt	25	„	40	„
11. K.-Jenőn : Kiss Imre s nője Ujvári Juliánna készítettetek az Ur asztalához egy 36 latos ezüst poharat tűz aranyozással, értéke	101	„	—	„
12. K.-Szántón : Németi Gáborné 5 frt, Tót István 20 frt, Kimses Józsefné 10 frt, összes	35	„	—	„
13. Lessen : Néhai Erősei János Sályi jegyző szegény iskolások javára alapítványt tett	20	„	—	„
14. M.-Keresztesen : többektől	52	„	—	„
15. M.-Telegden : Néhai Váradi Dániel	176	„	61	„

Átvitel : 2165 frt 01 kr.

		Áthozat : 2165 frt 01 kr.	
16.	N.-Kerekiben : Dózsa Gáspár a szószékkoronáját kijavíttatta 45 frt, Varga Juliánna Dózsa Gáspárné 100 frt, Kollát Sára Kovács Béniné hagyománya 8 frt, együtt	153	frt — kr.
17.	N.-Váradon : Az olaszii toronyra többen : 800 frt, Szikszai Dániel közcézlra 200, a csizmadia társulat ref. tagjai 2 uj harangért 3800 frt, Ritoók Zsigmond és neje egy keresztelési edényt 120 frt értékben, Biró Róza és többen urasztali terítéket 100 frt, Gál Gizella lelkészi szék terítéket 20 frt, Nemes Ferencz és Torjai Ferencz padozatszőnyeget 18 frt, Nagy Károly urasztali 2 boros kancsót 20 frt, összesen	5078	" — "
18.	Nyüveden : Király Béla templomkerítésre 1 frt, Nagy Lajos az iskolai könyvtárnak „Bihar-Ország“ czimü könyvet	1	" — "
19.	P.-Tamásiban : Néhai Biró Sándor 10 frt, Néhai Imre Ferencz 20 frt, Néhai G. Tót István 30 frtot hagyományoztak, összesen	60	" — "
20.	Pelbárthidon : Tekintetes Kis Elek szolgabíró ur	3	" — "
21.	Pósalakán : J.-Keszi Hajdu Lajos és nője ajándékoztak egy ércz keresztelő edényt és egy kannát. Torony javításra ajándékoztak : Dajka Ferencz 10 frt, Szatmári László 5 frt, Czégényi István 10 frt, Péter István 10 frt, Lőrincz István 5 frt, Fekete S. 5 frt, Fekete J. 2 frt 50 kr. Rigó János 2 frt 50 kr, összesen	50	" — "
22.	P.-Ujlakon : Tekintetes Kiss Elek szolgabíró ur ajándékozott	5	" — "
23.	Püspökiben : Szilágyi Jánosné 10 frt, s többen az urvacsorához bort adtak	10	" — "
24.	Siterben : három egyháztagtól gyült	3	" — "
25.	Szent-Jánoson : Egy uj 10 változatu orgonára Máté József 100 frt, többen 958 frt, együtt	1058	" — "
		Átvitel : 8586 frt 01 kr.	

Áthozat: 8586 frt 01 kr.

26. Zsákán: Kis Sándor hagyománya 4 frt, R.

Veres János 5 frt, Szántóné 1 frt, Papp

Ede 3 frt, toronybál jövedelme 11 frt,

együtt 24 „ — „

A 26 egyh. gyűlt adományok s hagyom. összege 8610 frt 01 kr.

VI. Iskola-ügy.

Van egyházmegyénkben 39 egyházban 61 felekezeti iskola, 2 egyházban Nagyváradon és J.-Hodoson községi, Nagy-Réven és a n.-tótfalui leány egyházban állami iskolák vannak.

Himlőzés, vagy más járvány miatt *szünetelt a tanítás*: Biharon 2 iskolában okt—decz. 1-ig. Szalárdon 2 iskolában márcz. 12-től, máj. 4-ig. Kis-Szántón 1 iskolában márcz. 21-től, ápr. 23-ig. Zsákán 2 iskolában márcz. 22-től, ápr. 27-ig. M.-Keresztesen 4 iskolában ápr. 1-től, máj. 4-ig. Ártándon, Borson és Szent-Jánoson pedig himlőzés miatt bevoltak zárva az iskolák, 5 iskola, az egyházlátogatás alkalmával is, így az iskolák vizsgálata nem volt megtartható.

A 61 iskolát ugyanannyi tanteremben vezeti 53 rendes, 4 lelkész, 4 ideiglenes és 1 segédtanító (Szent-Jánoson). Kik között képesítve van tanítói oklevéllel 32, igazolvánnyal 21, lelkészi oklevéllel 4. Nincsen képesítve 4 ideiglenes és 1 segédtanító. Hat osztályu iskolát vezet 17, öt osztályut 21, négy osztályut 9, három osztályut 6, két osztályut 8 tanító. Külön fi-iskolában működik 16, külön leány-iskolában 16, vegyes iskolában 23, kisebb fi-iskolában 3, kisebb leány-iskolában 1, kisebb vegyes iskolában 2 tanító.

Egy tanítóra esnék az összes tankötelesekből egyenlően felosztva $79\frac{6}{60}$, az iskolába járókból $69\frac{32}{60}$. Tényleg legnagyobb a létszám a csökmői két vegyes iskolában, egyikben 111, másikban 118 növendékkel. 80-nál többet tanít egy tanító 7 iskolában, a csökmői 2 vegyes, a zsákai fi- és leány, a kis-marjai leány, a furtafi és a szalárdi fi-iskolákban. Legkisebb a növendékek létszáma: Lessen 9 és F.-Vásárhelyen 21.

Tanesszközökkel felszerelte iskoláit *kellően* 15 egyház, *hiányosan* 22, *semmiképen* 2, F.-Vásárhely és M.-Kakucs.

Mulasztások voltak *tetemesen* 27, *kevés* 11, *semmi* egy egyházban Kis-Jenőben.

Ártánd, Bors és Szent-Jánoson 5 iskola kihagyásával, hol

pedig a mult évek tapasztalatai szerint jeles tanítók vannak, 56 tanító között *jeleseknek* tüntethetem ki: *Kovács Gábor* mezőkeresztesi nagyobb fi, *Harsányi József* darvasi vegyes, és *Mezei Imre* kis-marjai nagyobb fi-tanító urakat 3. *Jóknak* mondhatók 16-ot. *Kielégítőknak* 37-et.

Ezen eredmény nem fényes ugyan, de ha elgondoljuk a taneszközöknek hiányos s az iskolamulasztásoknak, kivált a 2-ik félévben tetemes voltát, főként pedig, ha figyelembe vesszük azt, hogy a 61 tanító között háromszáz forintnál kevesebbel díjazott van 21, négyszáz frtnál kevesebbel 22, ötszáz frton alul 14, ötszáz frton felül csak 3, nem lehet rosznak mondható sem.

Bár olyan tanítót nem találtam, a ki mint teljesen elégtelen eredményt mutató megrovás tárgya lehetne, de azt föl kell említenem, hogy pár kivétellel minden tanító hiányos tantárgyjegyzéket mutatott be. Különösen elhagyatott több iskolában a *Magyarnyelvtan*-, a *testgyakorlat* a minek tanítása már az egyházmegye által is elrendeltetett; a *kertészet*, egyházaink felénél többnek nincsen fa-iskolája, a hol helye van is más czélra fordítatik, P.-Ujlakon pedig bérbe van adva, Püspökiben a ref. egyház gyümölcs fa-iskoláját a r. kath. kántor kezeli! végre pár kivétellel rosszul taníttatik hangjegyek ismerete és hanggyakorlatok nélkül csak betanultatással az *éneklés* is, a templomba menésre, kivált a kevésbbé műveltek között ezen egyik legfőbb indító ok, s a vallásosságnak általában ezen főtényezője.

Vége örömmel jelentem be azt, hogy biharmegyei másodtanfelügyelő tekintetes Szemes Imre urtól megbízatást nyerve, az egyházmegyénkben létező állami és községi iskolákat is Nagyvárad kivételével tüzetesen megvizsgáltam, s mindenütt jó, Nagy-Réven pedig jeles eredmény mellett, hazafias szellemben vezetett iskolákat találtam, tehát *Szabó Dénes* nagy-révi ev. ref. vallásu állami iskolatanító urat is a jelestanítók közzé sorozhatom.

Tisztelettel betérjeszti

Szabó Károly,
esperes.

66. szám. Az esperesi jelentés a fájdalom résztvevő érzetével jelenti Szücs Lajos világi tanácsbíró 1885. márczius 26-án történt gyászos kimúltát.

Egyházmegyei közgyűlésünk az őszinte sajnálat résztvevő érzetével veszi tudomásul *Szücs Lajos*

világi tanácsbirónak, egyházmegyénk ezen tevékeny és ügybuzgó érdemes tisztviselőjének halálát s nem mulaszthatja el az elhalt férfinak emlékezetét jegyzőkönyvében ezennel megörökíteni.

67. szám. Szücs Lajos világi tanácsbirónak halálozásával egy egyházmegyei világi tanácsbiróság megüresedvén:

az ekként megüresedett világi tanácsbiróságra a szavazás ezennel elrendeltetik, s ennek eszközésével esperes megbizatik, felhatalmaztatván az állandó szavazatbontó bizottság arra, hogy ha első ízben általános többség nem lenne: újabb szavazást rendeljen el, tekintettel arra, miszerint a jövő közgyűlésig ez állás betöltessék.

68. szám. Az esperesi jelentésben említett hitfelekezeti sérelmeket illetőleg:

miután felsőbb helyen már intézkedés történt: egyszerűen tudomásul vétetik.

69. szám. Az előbbi számra vonatkozólag a nagyváradi lelkészek jelentvén, hogy a vegyes házasságból származott s törvényellenesen a róm. kath. egyház lelkészei által megkeresztelt gyermekeknek, egyházunk anyakönyvébe átíratása céljából történt feljelentésre a püspöki hivataltól azon válasz érkezvén, miszerint a kellő lépések megtehetése végett az illető szülők esketési és az illető gyermekek keresztelési kivonatai felküldendők, mely kivonatok beszerzésének költsége a panaszos lelkészeket nem illethetvén:

egyházmegyei közgyűlésünk kimondja, miszerint az esketési kivonatok beszerzésének költségét az illető sérelmes egyház viselje, a keresztelési kivonatoknak kiadására azonban a törvényellenesen keresztelő lelkész, miniszteri rendelet által köteleztetvén, ha ennek kiadását megtagadná: ennek megemlítésével történjék felterjesztés az esketési kivonat kapcsában a főtiszteletű püspök urhoz.

70. szám. Az esperesi jelentés szerint több egyház presbytériumának határozatai nem hajtatnak végre, mely körülmény elkerülésére esperes az illető egyházakat utasította.

Utasítattnak az egyházmegye lelkészei, hogy a presbyterium határozatainak végrehajtását igyekezzenek szigoruan eszközöltetni, s ha ez mégis

önhibájukon kívül meg nem történnék: esperesnek jelentést tenni felelősség terhe alatt el ne mulasszák.

71. szám. Esperes jelenti, hogy a fiókegyházak lelkeszi gondozásban nem részesülnek, azonban ő utasította az illető anyae gyházak lelkeszeit és presbytériumot, a kellő gondozás megtétele végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk esperes eljárását helyeslőleg tudomásul veszi s jelenleg e tekintetben intézkedést nem tesz.

72. szám. Ugyancsak az esperesi jelentésből kitűnik, hogy több egyházban a gondnoki számadás elkészítve és bemutatva nem volt s a számadások pontos időbeni elkészítésére az illető egyházak gondnokai utasítottak.

Mintán esperes e tekintetben a kellő utasítást megtette: intézkedés szüksége fen nem forog.

73. szám Az esperesi jelentés szerint több iskolában oly hiányok tapasztaltak, melyeknek megszüntetésére nézve intézkedni elkerülhetlenül szükséges.

Megbizatik a tanügyi bizottság, hogy az esperesi jelentésben jelzett iskolai hiányok elenyésztetésére nézve készítsen véleményes javaslatot s azt a jövő közgyűlésre adja be.

Miről bizottsági elnök az esperesi jelentés kapcsán értesítettik.

74. szám. Felolvastatott az állandó szavazatbontó bizottság 1885. június 24-én felvett jegyzőkönyve az egyházmegyei egyházi tanácsbiróságra első ízben beadott szavazatok felbontásáról, mely szerint: Kun Béla 16, Szemes László 14, Séra Ferencz 2, Hegedüs Ferencz 2, Dombi Lajos 2, Makay Károly, Veres Imre, Szigethy Elek, Szokolay József 1—1 szavazatot nyert, s így általános többség senki részére sem tűnván ki, újabb szavazás rendeltetett el *Kun Béla, Szemes László, Séra Ferencz, Dombi Lajos és Hegedüs Ferencz* kitűzése mellett.

Ugyanezen bizottság 1885. aug. 5-én felvett jegyzőkönyve szerint a már másodizben elrendelt és beadott szavazatok felbontatván: kitűnt, hogy *Szemes László* 17, *Kun Béla* 15, *Dombi Lajos* 4, *Séra Ferencz* 3, és *Hegedüs Ferencz* 1 szavazatot nyert, minélfogva általános többség ismét nem mutatkozik senki részére.

Nem szavaztak sem első, sem második szavazásnál: Csátár, Darvas, P.-Told, H.-K.-Ujlak és Pap-tamási.

Mintán általános többség jelen alkalommal sincs: törvényes gyakorlat szerint a két legtöbb szavazatot nyert *Szemes László* és *Kun Béla* újabb szavazásra kitüzetnek s a szavazás elrendelésével esperes megbizatik. A szavazatot be nem küldött egyházak a szokásos bíróságban elmarasztaltatnak s erről közpénztárnok értesítettik.

75. szám. A főt. egyházkerület 1885. évi tavaszi közgyűlésének 8-ik száma 4-ik §-ából kitünvén, hogy a kerületi tanácsbíróságra másodizben elrendelt szavazatot a *csatári, f.-vásárhelyi, n.-várad, p.-toldi* és *pelbárhidai* egyházak be nem küldötték s a *f.-vásárhelyi* egyház első ízben sem küldötte be azt:

a megnevezett egyházak a törvényes büntetési összegben elmarasztaltatnak s annak a közpénztárba leendő lefizetésére utasittatnak, miről úgy az illető egyházak presbytériumai, mint Nádudvari Lajos közpénztárnok végzésileg értesítettnek.

76. szám. Esperes betérjeszti elbirálás, illetve megerősítés végett az újabban megbecsült, presbyterium által helyben hagyott, s az egyházlátogató küldöttség által is felülvizsgált lelkeszi díjleveleket.

Mielőtt ezen díjlevelek felett az egyházmegye véglegesen határozná: megbizza esperes elnökle mellett, Oláh József, Biró János, Benedek László, Ercsey Dezső, Hegyesi Márton és Szigethy Elekből álló küldöttséget azzal, hogy ezen 42 lelkeszi díjlevelet behatóan megvizsgálván: a megerősítésre nézve véleményes jelentését a legközelebbi gyűlésre adja be.

Miről elnök esperes a díjlevelek kapcsában értesítettik.

77. szám. Esperes írásban tett előterjesztése szerint, a lelkeszjelölő bizottság hivataloskodási időtartama, a folyó évi aug. havában lejárván:

az új választás titkos szavazással leendő eszközésére Hegyesi Márton elnökle alatt Kocsis József és Veres Imre szavazatszedő bizottságul kiküldettek, kiknek betérjesztett jelentése szerint

egyházi részről rendes tagokul elválasztattak: Benedek László, Csilag Lajos; póttagul: Biró János. Világi részről rendes tagul: Mezey Mihály, póttagokul: Kiss Elek, Ercsey Dezső. Miről az illetők jegyzőkönyvileg értesítettnek.

78. szám. Magyar István n.-váradi és Nagy István bojti s. lelkész atyánkfiai, a bihari egyházmegyébe leendő bekebelezetéseket kérvén:

beterjesztett s rendben talált bizonyítványaik alapján bekebelezetnek s az egyházmegye 1882. évi 64. sz. a. végzése értelmében 2—2 frt bekebelezési díjnak, az egyházmegyei közpénztárba leendő befizetésére utasíttatnak.

79. szám. Tárgyalás és elbírálás alá vétetvén a magy. orsz. ev. ref. közalap végrehajtó bizottságához segélyért folyamodó egyházak kérvényei:

érdemleges határozat előtt, véleményes jelentés bevétele mellett, esperes elnöklete alatt Benedek László, Mezey Mihály és Szigeti Elekből álló küldöttségnek adatnak ki átnézés végett.

80. szám. Előterjesztettek s felolvastattak a Pelbárthidán f. évi ápril hó 19-én történt lelkész-választás ügyiratait, u. m. az egyháztanács által ujonnan felbecsült lelkészi díjlevél; továbbá a lelkészjelölő bizottság Nagyváradon, 1885. évi márcz. hó 24-én tartott ülésében felvett s a pelbárthidai egyház képviselőinek Vincze Ödön és Szokolai Béla pályázók jelölése elleni tiltakozását magába foglaló jegyzőkönyve; végre a f. évi ápril 19-én Vincze Ödön makói s. lelkész egyértelmű megválasztásával, a választási törvények teljes betartása mellett végbement lelkészválasztásról szóló jegyzőkönyv, melyben Szabó Mihály egyházgondnok és érdektársai a szerintök törvénytelen jelölésen alapuló választás ellen utólagosan tiltakozást fejezván ki: az egész ügynek az egyházmegyei közgyűlés tárgyalása alá terjesztését kéri.

Miután a panaszkérvénnyel megtámadott választások elbírálására az egyházi törvények 212. §-a értelmében az egyházmegyei bíróság illetékes: ezen ügy további eljárás végett az egyházmegye bírósága elé utaltatik, előzetesen megbízatván esperes, hogy a választás helyére lelkészi és világi egyénekből, a hivatolt törvény értelmében, vizsgálati küldöttséget

nevezzen s annak idejében az ide vonatkozó összes iratokat az egyházmegyei bíróság elé terjessze.

81. szám. Esperes, az egyházmegye 1885. évi 35. sz. a. végzésében nyert megbízatása értelmében, beterjeszti a körös-nagy-révi lelkészi fizetésre vonatkozó kimutatást, mely szerint egyházlátogatási helyszinén szerzett tapasztalatai alapján, a kérdéses lelkészi javadalmazás összege évenként 280 frtól 300 frtig tehető.

Összefüggésben a mult évi egyházmegyei gyűlés 35. számú végzésével, az ott felhozott s kelően kifejtett indokok alapján, az orsz. ev. ref. közalap végrehajtó bizottságához a főt. egyházkerületi közgyűlés útján, külön felterjesztés intézése határoztatik, melynek értelmében, ezen, nemzeti és ev. ref. felekezeti szempontból fel nem adható, sőt minden lehető áldozattal multhatatlanul fentartandó végvidéki missio szerepre hivatott egyház lelkészi állomása javadalmazására évenként, és így állandóan legalább 500 frtnyi segély nyújtása és biztosítása kéressék, mint olyan legkevesebb összeg, melylyel a kívánt és óhajtott czél, a lelkészi állomás szilárd és biztos alapra helyezése által teljesen eléretnék s elzüllött s egyre pusztuló hiveink, úgy a magyar haza, mint az ev. ref. hitfelekezetnek visszanyeretnének s megtartatnának.

82. szám. Oláh József, Ercsey Dezső és Nádudvari Lajos, az egyházmegye 1885. évi 2. sz. a. határozatában, az esperesi hivatalnál levő okmányok átvétele s ujjonnan választott esperes Szabó Károly részére átadásával bizatván meg, eljárásukrólí jelentésük mellett, az esperesi levéltárban talált 34. pont alá foglalt okmányok leltárát beterjesztik.

A jelentés tudomásul vétetvén: az esperesi hivatal gondjaira bizott pénz és értékes okmányok biztos állapotban tartására szükséges tűzmentes pénzszekrény, közpénztári költségen leendő beszerzése elhatároztatik s annak foganatosításával esperes és közpénztáros megbizatnak, kapcsolatban ezzel esperes szóbeli előterjesztése után, közgyűlésünk esperest megbizza, egy, a levéltári okmányok tartályául szolgáló levelesszekrény készítésére, a költség a közpénztárra utalványoztatván.

83. szám. Olvastatott a közalap végrehajtó bizottságához intézett kérvények s azok szerelvényeinek előleges átnézésére, a gyűlés kebeléből kinevezett bizottságnak következő jelentése :

Nagytiszteletű és Tekintetes egyházmegyei közgyűlés

Alólirottak az orsz. közalap végrehajtó bizottságához, egyházak és lelkészek által benyújtott segélykérvények előleges átnézésére küldetvén ki, ide vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben előterjeszteni : kérvényezett 7 kebelbeli egyház u. m. 1. Fugyi-Vásárhely, 2. K. N. Rév, 3. Fugyi, 4. Magyar-Kakucs, 5. P.-Ujlak, 6. Darvas, 7. M.-Telegd. — Az általuk építkezés czim alatt igénylett segélyösszeg 2610 frt 70 kr. A lelkészek közzül hasonlóan 7 kérvényezett u. m. 1. Csepelyi Menyhért, 2. Matolcsi János, 3. Kecskeméti Lajos, 4. Vári János, 5. Ács Endre, 6. Boros Sándor, 7. Bokros Benedek. — Az általuk évenként, vagy több, kevesebb időre kért segély összege 2450 frt, együtt a két összeg 5060 frt 70 kr.

(Egyházmegyénk évi közalap járuléka 2495 frt 62 kr.)

Jelentő bizottság tárgyalás alá vevén a beadott kérvényeket, az egyházakat illetőleg, a következőt javasolja :

1-ör. Fugyi-vásárhelyi egyház kérvénye alaki hiány miatt, mert rendszeres és egyházhatóságilag jóváhagyható költségvetése nincs, a beterjesztett elfogadható nem lévén, mert a kataszteri földjövedelem polgári hatóság által bizonyítva nincs ; ezuttal nem pártolható s segélyre nem ajánlandó.

2-ör. K.-N.-Rév beterjesztett költségvetése jóvá nem hagyható, mert az inkább költségelőirányzat, mint építési szabatos költségvetés és mert az egyházmegye ezen egyház lelkészi állomása érdekében külön és nagyobb segély nyerése iránt kérvényez, ezen alkalommal, segélyre nem ajánlandó.

3-ör. Fugyi kérvénye kellően felszereltnek találtatván, azon utasítással, hogy a kataszteri földjövedelem bizonyítása után pótlendő, felterjesztetni javasoltatik s az egyházmegye figyelmébe a kért 440 frt 89 kr. megállapítása ajánltatik.

4-er. Magyar-kakucsi egyházban az építkezés elodáztatlanszükségessége bizonyítható nem lévén : ez uttal a segélyre nem ajánlandó.

5-ör. P.-Ujlak kérvénye kellően szerelt lévén, az egyházmegye 300, azaz háromszáz frt segély ajánlatára kérendő.

6-ör. Darvason nagyobb szerű építkezési czél, templom, toronyjavítás szabatos és helybenhagyható költségvetéssel, terv-

rajzzal nem bizonyittatván: kérvény ezen alaki hiány miatt ez-
uttal nem ajánlandó.

7-er Mező-Telegd, építkezésből eredt adóságai törleszté-
sére, a kat. tiszta jövedelmi bizonyítás hiányának kiegészítése
után: 300 frttal ajánlandó.

A kebelbeli lelkészeket illetőleg:

1. Csepelyi Menyhért kér 250 frtot, bizottság 100 frtra
ajánltatni kér.

2. Matolcsi János kér évenként 400 frtot, bizottság ajánl-
tatni kéri 200 frtra.

3. Kecskeméti Lajos kér 200 frtot, bizottság ajánltatni
kéri 200 frtra.

4. Vári János kér 800 frtot, ajánlatba hozandó 500
forintra.

8. Ács Endre kér 400 frtot, ajánlandó 300 frtra.

6. Boros Sándor kér 200 frtot, ajánlandó 200 frtra.

7. Bokros Benedek kér 200 frtot, ajánlandó 100 frtra;
a két utóbbi kérvényben a kat. tiszta földjövedelem igazolandó.

Ugyan ez alkalommal tárgyalás alá vétetett, volt bihari
lelkész özvegye, Tóth Józsefné szül. Jakó Mária asszonynak,
egyházmegyénkhez intézett folyamodványa, melyben mellékelt s
a közalap végrehajtó bizottságához évenkénti 200 frtnyi segély
nyerése iránt intézett kérvényének pártoló felterjesztését kéri. A
bizottság az alaki formák által kötve lévén eljárásában, mint
magán kérvényt, közvetlen a közalap végrehajtó bizottságához
utalni javasolja.

Nagyváradon, 1885. évi aug. 6-án

alázatos szolgálai:

Szabó Károly, Benedek László, Mezey Mihály küldöttek, *Szigeti
Elek*, mint a küldöttség jegyzője.

Jelentő bizottság véleményes javaslatának meg-
hallgatása után, tárgyalás alá vevén egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett kérvényeket, az
ezen érdemben hozott határozatai, minden egyes
egyházat és lelkészt illetőleg sorrendszerint az
alább következő külön-külön számok alatt foglal-
tatnak.

84. szám. A fugyivásárhelyi ref. egyház, a lelkeszlak alsó felerészének felépítésére, dűlőfélen levő falainak egészen újból előállítására, mely építkezés, a mellékelt költségvetés szerint 455 frtba kerülne a magyar orsz. ev. ref. közalap végrehajtó qizottságától 405 frtnyi segélyt kér.

Minthogy a fugyivásárhelyi ev. ref. egyház előljárósága a beterjesztett kérő iv mellé, a kérvényben felsorolt építési czél halaszthatatlan szükségességét igazoló egyháztanácsi végzést, továbbá egy egyházhatóságilag jóváhagyható rendszeres költségvetést és a megkötött építési vállalatra vonatkozó szerződést csatolni elmulasztotta, s így kérvénye az „Utasítások“ 9-ik pontja szerint alaki hiány miatt mindenik egyházi hatóság által visszautasítandó: egyházmegyénk segélyre ez uttal nem ajánlhatja, hanem felhivja nevezett egyházat a kiüntetett hiányok utánpótlására s annak idején jóváhagyás, megerősítés végett espereshez beterjesztésére, mely esetben egyházmegyei közgyűlésünk pártoló ajánlatát, ezen kisded egyház segélyezése érdekében, készségesen megteendi.

85. szám. A körösnagyrévi egyházközség a toronyláb megrepedezett erősítésére, úgy az ablakok felüli meghasadozásának kijavítására, mint szintén az Imola körül kerítésére, két oldalkarzat felállítására, lelkeszlakon istálló építésére és annak körülkerítésére, kenyérsütő kemencze készítésére 400 frtnyi segélyt kérvén:

miután a nagy mértékben igénybe vett közalaphól történő segélyezésre csupán halaszthatatlan szükségességü és kellően igazolt építkezés esetén tehetne pártoló ajánlatot az egyházmegye, a kérvényben körülírt többnemü építkezés elmaradhatlan szükségessége, szabályszerű költségvetése, vállalati szerződése egyháztanácsi végzésben kimondva, okadatolva, helyben hagyva és megkötve, sem pedig az egyházmegyei hatóság előleges jóváhagyása alá terjesztve nincsen, kérvénye ezen alaki hiányok miatt az „Utasítások“ 9-ik pontja értelmében pártoló ajánlattal fel nem terjesztethetik, hanem a fentebbi hiányok kipótlása végett neve-

zett körösnagyrévi egyház előljáróságának vissza-
adatni rendeltetik azzal, hogy a szükséges és jel-
zett utánpótlásokkal espereshez annak idejében to-
vábbi eljárás végett terjessze be.

86. szám. A fugyii ev. ref. egyházközség tornya fedél-
zetének, temploma fedélzete és mennyezetének kijavíttatására,
mely építkezés 824 frt 16 krral van költségvetéselve 440 frt
89 kr, önerőn elő nem állítható hiány kitüntetése mellett 500
frtot kér.

Tekintettel arra, hogy nevezett egyházban az
elősorolt építkezés halaszthatatlanul szükséges,
mint ezt az egyházlátogatási tisztet végző elnök
esperes előszóval előterjesztette, tekintettel arra,
hogy a kérvényhez részletes költségvetés van csa-
tolva s csupán az ezt elfogadó egyháztanács vég-
zése, továbbá a kötött vállalati szerződés hiány-
zik, arra nézve, hogy a kérvény minden alaki
kellékeknek megfelelően felszereltethessék: ezen
hiányok haladéktalan utánpótlása s espereshez a
kérvény felterjesztése előtt leendő gyors betervez-
tésének feltétele alatt: egyházmegyénk a kérvény-
ben fedezetlenül kitüntetett 440 frt 89 krnyi ösz-
szegnek egyházmegyei ajánlattal leendő ellátására
jelen végzés erejével esperes és jegyzőt felhatal-
mazza.

87. szám. A magyarkakucsi egyházközség a papilak utca
felőli részén 20 öl hosszúsága deszkakerítés létrehozására, a papi-
lak udvarán levő elrongyolott öl és szinnek fedél alá veheté-
sére 205 frt 70 krnyi segélynyerésre magát ajánltatni kéri.

A kérvény mellékleteiből, miután az építke-
zés elfogadását s foganatba vételét igazoló egy-
háztanácsai végzés, rendszeres költségvetés és vál-
lati szerződés hiányzik, az építkezés elodázhata-
lan szüksége bizonyítható nem lévén: nevezett
egyház segélyre ezúttal nem ajánltathatik.

88. szám. A pusztajlaki ev. ref. egyházközség viz ál-
tal lerombolt iskolahelyiségének kiépíttetésére, mely cél el-
érése 800 frtba kerül, 300 frtnyi segély nyerésére kéri magát
ajánltatni.

Az alaki kellékeknek teljesen megfelelő mó-

don kiállított kérvényben kitüntetett építési czél halaszthatatlan szükségessége teljesen beigazolt lévén: egyházmegyei közgyűlésünk tekintettel arra, hogy az újonnan építendő iskola mintegy 12 évvel ezelőtt építettett, tekintettel továbbá arra, hogy ezen egyház hiveire templomuk fedélzetének megújítása s így újabb teher vár a közeljövőben: nevezett egyház kérvényét 200 frtnyi segélyre a főtiszteletű egyházkerület figyelmébe pártolólág felterjesztetni határozza.

89. szám. A darvasi ev. reform. egyházközség templommennyezetének s fedélzetének újonnan építésére, mely a költségvetés szerint 1500 frtba kerül, 1000 frt önerőn elő nem állítható hiány kitüntetése mellett, 500 frt segélyre kéri magát pártolólág ajánlítani.

Miután e kérvénnyel kapcsolatban előterjesztett ügyirataiból a darvasi ev. reformált egyháznak meggyőződést meritett egyházmegyei közgyűlésünk a czélba vett építkezés halaszthatatlan szükségességéről, valamint a bemutatott és helyben hagyott költségvetés és vállalati szerződés alapján jóváhagyását adta az építkezés folyamatba vételéhez: tekintettel arra, hogy ezen egyházközség polgári lakosságát felerészben gör. kel. vallásu s román ajku nép alkotja s így ezen helyen az egyház erősítésére, minden kitelhető módon gyámolítására ref. egyházi és nemzeti szempontból is égető szükség s erős ok van, tekintettel arra, hogy egyházi és nemzeti létünk legerősebb alapját templomaink és azok veteményes kertjei, az iskolák virágzásban fentartása képezi, e most nevezett egyházunkban pedig a hivesek csekély létszámánál fogva, a templom és a biharmegyei m. kir. tanfelügyelőség és bihari egyházmegyénk esperese által is kitünőnek jelzett felekezeti iskolánk fentartása óriás teherrel sújtja a nagyobb részben kézimunkából élő egyháztagokat, s így a felnőttek iskolájául szolgáló templom javítási költségeinek fedezésére önerejükből képtelenek: a darvasi ev. ref. egyház a főt. egyházkerület útján az orsz. közalap végre-

hajtó bizottságának pártoló figyelmébe 500 frt segélyre egyházmegyénk által kitűnően ajánltatik.

90. szám. Mező Telegdi egyház-község toronyépítés és templomjavításból származott 1000 frt adóságnak törleszthetésére 620 frt önerőn elő nem állitható hiány kitüntetése mellett 300 frtnyi segélyre kéri magát ajánltatni.

Noha a m.-telegdi egyház által nem a jövőben történő építkezésre kéretik a segély, mindazáltal mivel az egyházmegyei közgyűlés 1880. évi 54. sz. a. végzéséből kitűnőleg ezen egyház templomát kiújította, s azon költségből származott adósságának törlesztésére, tagjainak csekély létszáma és szegénysége miatt egészben képtelen: egyházmegyei közgyűlésünk által 300 frtnyi segélyre pártolólag ajánltatni határoztatik, egyuttal a nevezett egyház előljárósága felhivatik, hogy a kérvény alaki kellékéhez tartozó s esperes által nem bizonyítható kataszteri tiszta földjövedelem polgárhatósági bizonylatát, a kérvény felterjesztése előtt, haladéktalanul kieszközölni s espereshez juttatni, mulhatlan kötelességeül ismerje.

91. szám. Csepelyi Menyhért fugyivásárhelyi ev. ref. lelkész-tanító, csekély, tisztességes megélhetést sem nyújtó javadalmazása s azon ok miatt, mert e csekélységből előregedett szüleit is gyámolítania s egy hajadon nővérét is gondoznia kell, mig ily szegénységben él, kéri magát 250 frtnyi segélyre ajánltatni.

Csepelyi Menyhért kérvényező lelkésznek elősorolt okai valóságban alapulván; tekintettel csekély javadalmazására s az ahoz kötött nehéz feladatokra: egyházmegyénk által a főt. egyházkerület útján, az orsz. közalap végrehajtó bizottságának pártoló figyelmébe 100 frtnyi segélyre bizodalmasan ajánltatik.

92. szám. Matolcsi János darvasi ref. lelkész-előhaladott életkora 80 éves, 54 éves lelkészi szolgálata, népes család fenntartása, szolgálati képtelenségből reá nehezülő segéd tartás, elemi csapások által kevesbitett csekély javadalmazás, mint okok alapján kéri magát életfogytiglan évi 400 frtnyi segélyre ajánltatni.

A kérvényben felhozott okok igazaknak lenni ismertetvén: Matolcsi János kérelmező lelkész, te-

kintettel csekély díjazására, az ur szőlőjében fél-századot meghaladó sikeres működésére, vagyontalanságára: egyházmegyénk által az illetékes tényezők útján 200 frtnyi segélyre pártolólág ajánltatik.

93. szám. Kecskeméti Lajos lessi lelkész-tanító, csekély díjjazás népes család, öregség és vagyontalanság alapján kéri magát folytonosan 200 frt segélyre ajánltatni

Előadott s egyházmegyénk által is valódiakul elismert okai: u. m. csekély fizetés, népes családtartás stb. alapján, az illető lelkész 200 frtnyi segélyre pártolólág ajánltatik, kérvénye ilyen értelemben a főt. egyházkerületre felterjesztetni határoztatik.

94. szám. Vári János körös-nagyrévi lelkész a földek rendkívüli terméketlensége és a szegény hivek általi csekély díjazás miatt, mi egyszerű ruházat és élelem fedezésére is elégtelen, kéri magát holtig 800 frt segélyre ajánltatni.

Folyamodó lelkész, csekély népességű egyháza szegény hiveitől gyéren nyert javadalmozása s vagyontalanságára való tekintetből egyházmegyénk által illetékes felsőbb helyeken 200 frt segélyre pártolólág ajánltatik.

95. szám. Ács Endre magyar kakucsi lelkész, csekély s nagyobb részint csak papirosan létező, bevehetetlen díjazás, föld terméketlensége, mint nyomasztó anyagi nélkülözések szülő okai miatt 400 frtra kér ajánltatást.

Kérését s rendkívüli kárait igazoló s közismeretű indokai alapján, folyamodó lelkész egyházmegyénk által, mint különböző nemzetiségek közzé ékelt kisdud egyház lelkésze 200 frtnyi segélyre, kérvényének illetékes helyre leendő felterjesztése mellett, pártolólág ajánltatik.

96. szám. Boros Sándor fugyii ref. lelkész, csekély fizetés, nyolcz tagból álló családtartás gondjai s a családtagok gyakori betegeskedéséből származó nyomasztó viszonyok, mint kellő okok alapján, jobb állomás nyereség 200 frtra kéri ajánltatását.

Tekintettel arra, hogy a folyamodó lelkésznek előadott okai mind valóságon alapulnak s a

segélyt jobb állomás nyeréseig kéri: 200 frtnyi segélyre a főt. egyházkerület s illetve az országos közalap végrehajtó bizottságának pártoló figyelmébe hathatósan ajánltatik.

97. szám. Bokros Benedek hegyköz-száldobágyi lelkész, csekély díjazás, népes család fentartása, jó igyekezetű fiu gyermekeinek neveltetése s szenvedett károk czimén, hat év tartamán 200 frt segélyre ajánltatását kéri.

Tekintettel felhozott okai valódisága mellett arra, hogy magánvagyonát képező ingatlana igen csekély értéket képvisel: egyházmegyénk által 200 frtnyi segélyre pártolólag ajánltatik.

98. szám. Tárgyalás alá vétetett, volt bihari ref. lelkész, néhai Tóth József özvegye, szül. Jákó Katalin asszonynak egyházmegyei közgyűlésünkhöz intézett azon kérvénye, melyben magát a főt. egyházkerület útján, az orsz. közalap végrehajtó bizottságához, illetve, igazgató választmányához évi rendes 200 frtnyi segélyezés végett ajánltatni kéri.

Noha jól tudja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a zsenge kora s annyi oldalról és oly nagy mérvben igénybe vett országos ev. ref. közalap, nem szervezkedhetett még törvényben kitűzött s valódi hivatását képezendő céljához képest, rendes gyám és segélyt adó nyugdíj intézetté; mindazáltal tekintettel a folyamodó özvegy közismeretű inséges, kétségbeejtő nyomor által száanalomra indító helyzetére; azon nemes indok és elv alapján, hogy a könyörületre oly nagy mérvben reá szorult szegény család vigasztalan helyzetének előtérbe emelése által, közelebb hozni reményli azon időt, melyben az áldásosan működő közalap vezérlőinek, az ilyen inség és nyomor sujtotta szerencsétlenek könnyei letörlésére is adatik lehetőség: elhatározta ezen kérvénynek illetékes helyére leendő pártoló felterjesztését.

99. szám. Esperes előterjeszti a nagyváradi ev. ref. egyház fölterjesztését, melyben az üresedésbe jött egyik vallástanári állás helyett két, a lelkész által nyújtandó lakás, fűtés, világítás és takarítás élvezetén kívül évi 500—500 frttal javadalmazandó segédlelkészi állás rendszeresítését tárgyzó s az egyház-

községi gyűlés által is jóváhagyott ^{52/85.} számú egyháztanácsi határozatának az egyházmegye általi jóváhagyását kérelmezi.

Az egyházmegye azon indokból, mivel a nagyváradi ev. ref. egyház anyagi viszonyainak elszomorító voltak általánosan ismeretes s mivel ezen 240 frt kiadási többletet tárgyzó határozat az egyház activ és passiv állapotának kimutatása s az évi költségvetés csatolása nélkül terjesztetett föl, melyek nélkül pedig az egyházmegye nem lehet képes a fölött, hogy vajjon a n.-váradi ev. ref. egyház elbirja-e a tervezett költség szaporulatot, véleményt formálni, a fölterjesztett határozatot ezuttal nem hagyja jóvá.

Miről az egyházmegye a n.-váradi ev. ref. egyháztanácsot a vonatkozó iratok visszaküldések mellett, végzésileg értesíti.

100. szám. Esperes előterjeszti a szalárdi ev. ref. egyház fölterjesztését, melyben az, a nagy mérvben romlásnak indult egyházi épületeinek s kerítéseinek jókarba helyezések czéljából hozott presbyteri s népgyűlési határozatát jóváhagyni kérelmezi.

Ismervén az egyházmegye a tervbe vett többnemű javítás elodázhatlan szükséges voltát, a szalárdi ev. ref. egyháztanács f. évi jun. 28-án II. sz. a. hozott s egyházközségi közgyűlés által is helybenhagyott határozatát, azon föltétel mellett, hogy a költségvetést s a javítási tervet az egyháztanács az esperesi hivatalhoz tudomás és hivatalos elbánás végett, a munkálatok megkezdését megelőzőleg, okvetlenül beterjessze, jóváhagyja s erről a szalárdi ev. ref. egyháztanácsot végzésileg értesíti.

101. szám. Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok jelenti, hogy Szeremley Sámuel a néhai Daróczi János örökösei nevökben azon ajánlatot tette, miszerint 350 frtot, az ezt tulajadó követelés leírása, illetve elengedése mellett, hajlandók békés uton lefizetni s ezen ajánlatot, tekintettel a per kimeneték esélyeire, elfogadásra ajánlja.

Az ügyészi véleménnyel is támogatott s a vonatkozó iratokkal fölszerelt indítvány elfogadá-

sával kimondja az egyházmegye, miszerint a néhai Daróczi János volt gyámoldai pénztárnok örökösei, azon föltétel mellett, ha 350 frtot a jelen végzésnek a család képviselőjében eljár Szeremley Sámuel hódmező-vásárhelyi lelkész kezeihez leendő kézbesítésétől számítandó 8 nap alatt Kocsis József lelkész-gyámoldai pénztárnok kezeihez lefizetendnek, az Oláh Péter és Pető Zsigmond-féle követelés be nem hajthatása miatt a néhai Daróczi János volt pénztárnok hagyatéka ellen támasztható követelésből származó minden kötelezettség alól föloldoztatnak.

Miről Szeremley Sámuel hódmező-vásárhelyi lelkész a néhai Daróczi János örököseinek képviselőjében, továbbá Kocsis József lelkész-gyámoldai pénztárnok és Hegyesi Márton egyházmegyei ügyész, végzésileg értesítettnek.

102. szám. Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok előterjeszti Szilágyi Márton volt csökmői, s jelenleg füzes-gyarmati lelkész azon kötelező nyilatkozatát, melyben kijelenti, miszerint a bihari ev. ref. egyházmegye gyámoldai kötelékében a lelkészgyámoldai alapszabályok 14. §-a alapján továbbra is benne marad.

Az egyházmegye az előterjesztést tudomásul veszi, s erről Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnokot s Szilágyi Márton volt csökmői s jelenleg füzes-gyarmati lelkészt, a jelen végzés kiadományozása mellett azzal értesíti, miszerint azon esetben, ha a lelkészgyámoldai járulék Csökmőre nézve később fölemeltetnék, azon időponttól fogva önként értetőleg, ezen fölemelt összeg leendő fizetendő.

103. szám. A darvasi takarékmagtár alapszabályainak megvizsgálásukkal az ⁵³/₈₅ számú végzéssel megbízott küldöttség beterjeszti véleményes jelentését.

A küldöttségi vélemény elfogadásával az egyházmegye az átdolgozottan benyújtott alapszabályokat, tekintettel arra, hogy egy a magtár tisztviselőit választó, a számadásokat felülvizsgáló s a fölösleges jövedelemről rendelkező közgyűlést ter-

velnek mostan is az alapszabályok fölállítani s ebben a presbytereken kívül az alapító tagokat is szavazati joggal ruházzák föl, — olyformán leendő újabb átdolgozás végett, hivatkozással a ⁷⁷/₈₅ számú egyházmegyei végzésre, ismét visszaküldi, hogy a magtár összes ügyei fölött a presbyterium kizárólagos intézkedési jogköre fentartassék, az alapító tagok is csupán tanácskozási joggal ruháztatván föl; s erről a darvasi ev. ref. egyháztanácsot a takarékos magtári alapszabályok visszaküldése mellett, végzésileg értesíti.

104. szám. A Szappanos Sándor s társai pap-tamásii lakosoknak a ¹²²/₈₃ számú végzésben lett elmarasztaltatásuk alóli fölmentetésök iránt beadott kérelmök tárgyában a ⁶¹/₈₅ számú végzéssel megbízott egyházmegyei ügyész beterjeszti véleményes jelenté-ét.

Az ügyészi vélemény elfogadásával az egyházmegye a kérvényezők kérelmét, tekintettel arra, miszerint az 1871. évi aug. 27-én felvett vizsgálati jegyzőkönyv igazolása szerint a kérvényezők beösmerték azt, hogy a világi előljárók az 1867-ik évben az egyház rendelkezése alá bocsájtották a kérdéses 111 frt 11 krt és sajátkezű aláírásuk mel'ett kötelezték magukat ezen összegnek az egyház javára leendő kamatoztatására, mint teljesen alaptalant elutasítja s a 122/83 számú végzést továbbra is fentartja, nem lehetvén figyelembe venni a fentebb elősorolt s kérvényezők aláírásukkal is igazolt nyilvános tényekkel szemben a kérvényhez csatolt s mostan kiállított magán bizonyítványt,

Miről az egyházmegye kérvényezőket a pap-tamási egyház előjárósága útján végzésileg értesíti, utóbbi megbízván, hogy a vétbizonyítványt espereshez terjessze be, kit ezen végzés jogerőre emelkedése után a marasztalási összeg behajtása iránti intézkedésre fölkér, ezen végzése részére is kiadmányozni rendelvén.

105. szám. A darvasi „harang alapítvány“ részben való elköltése miatti azon kérdés fölött, ki vagy kik vonandók fele-

lősségre? a véleményezéssel 114/83 sz. alatt hozott végzéssel megbízott egyházmegyei ügyész beterjeszti véleményes jelentését.

Az ügyészi vélemény elfogadása mellett az egyházmegye határozatilag kimondja, hogy a darvasi harangalapítvány 2167 frt 72 krról 1061 frt 29 krra lett leolvadása miatt vagyoni felelősségre az alább feltüntetett kivétellel senki sem vonható, miután a fölhasznált összeget az egyháztanács utalta ki, azt a gondnok kiadásképen a számadásba bevette s a számadást az egyháztanács jóváhagyta. Sipos Sándor volt gondnok azonban az általa biztosíték nélkül Tóth Károlynak kiadott 24 frt 31 kr tőke s járulékai erejéig, ha az adóstól csakugyan nem volna behajtható, feleletre vonandó.

Erről az egyházmegye a darvasi ev. ref. egyháztanácsot végzésileg azzal értesíti, miszerint jövőre az alapítványból más czélú kiadásokra költsékeket ne engedjen meg s ha mégis beleegyezése nélkül ilyen költsékeket tenne abból az egyházgondnok, ezen kiadási tételeket a számadásba ne fogadja el s intézkedjék azokra nézve a gondnok felelősségre vonása iránt.

106. szám. Kecskeméthy Lajos lessi ref. lelkész a Pálinskássy-féle alapítványi ügyet rendeztetni kérvén, azon véleményét nyilváníttja, hogy a lessi ref. egyház részére az egyházmegyei közgyűlés a 900 frt átvételéről és annak a lessi ref. lelkészi hivatal javára leendő jövedelmezéséről szabályszerű okmányt állítson ki, s egyszersmind határozza el miként ezen alapítvány ne takarékpénztárilag 5%-ra, hanem elsőhelyen való betáblázással biztosítva 8%-ra kezeltessék. Végezetre bejelenti, hogy Pálinskássy Imre urtól az 1883-dik évi ápril 24-étől kezdve 94 frt 50 krt kellett volna kapnia, azonban a pénznek a tenkei kir. járásbíróság által f. évi február 3-án történt kiutalása alkalmából csak 33 frtot adott az egyházmegyei közpénztárnok, s így a kiutalás napjáig 61 frt 50 kr. hátrány követelése van.

Ezen előterjesztés folytán azon körülményt hogy a lessi ref. lelkész javára tett 900 frtos Pálinskássy-féle alapítványi tőke behajtatván, az egyházmegyei közpénztárba beszállított és a

közpénztárnok által kezeltetik, — azon kijelentéssel veszi tudomásul az egyházmegyei közgyűlés, hogy az alapítványi tőke kamatai, a pénztári szabályok értelmében a lessi ref. lelkész részére fél évenként és utólagosan lesznek kiszolgáltatandók a lessi ref. lelkész szabályszerűen bélyegelt nyugtájára, és erről a lessi ref. egyháztanácsot, ezen határozat megküldésével értesíti.

A kérelem azon részét érdeklőleg, melyben jövőre nézve az alapítványi tőkének jelzálogi biztosítás mellett magasabb százalékra leendő kölcsönzése kérelmeztetik, Nádudvary Lajos közpénztárnok felhatalmaztatik, hogy a mennyiben a szóban forgó összeget első helyeni betáblázással és kellőleg biztosítva kamatra kiadhatja, az alapítványi tőkét ily módon kezelje és az ekként, keletkező kamattöbbletet is a lessi ref. lelkésznek fizesse.

Végezetre miután a nyugtákra szükséges bélyeg költségeket az ily alapítványok élvezetére jogosítottak tartoznak viselni — s miután a pénznek birói letétbeni ideje alatt felmerülő kamatkülömbözetek és őrzési díjak fedezésével sem a meg nem csonkitható alapítványi tőke, sem pedig az egyházmegyei pénztár jogosan nem terhelhető: — folyamodó azon kérelmével, hogy kamatkülömbözet és bélyegkiadások fejében szenvedett 61 frt 50 kr vesztesége megtérítessék elntasíttatni határoztatik.

Mely határozat a lessi ref. egyháztanácsal, továbbá Kecskeméti Lajos lessi ref. lelkésszel, végezetre Nádudvary Lajos közpénztárnokkal közöltetni rendeltetik.

107. szám. Előterjesztetik Nagy Sándor nyugalomban élő ref. lelkész folyamodványa, — melyben a fugyii ref. egyháztanács által reá kivetett egyházi adó miatt panaszkodván. — Boross Sándor jelenlegi ref. lelkész lelkészjellegi állapotának elismerésére s abból folyólag az egyházi adó kivetése és behajtása alóli felmentésére utasíttatni kéri.

Tekintetbe véve, miszerint panaszkodó Nagy

Sándor nyugalomba lépésének vagy lelkészi állomásáról történt lemondásának körülményei ezen ügy tárgyalása alkalmával jelen volt egyházmegyei közgyűlési tagok előtt ismeretlenek, tekintetbe véve továbbá, hogy jelen ügy alapos elbírálása tekintetéből a panaszlott lelkész meghallgatása is szükséges; — annál fogva mielőtt érdemleges határozat hozatnék, a beadott panasz-kérvény Boros Sándor fugyii ref. lelkésznek visszavárólag oly utasítással adatik ki, hogy annak mindenik pontjára 30 nap alatt részletes felvilágosító jelentést tegyen.

Kun Béla egyházmegyei levéltárnok pedig megbizatik, határoztatik, miszerint a régibb egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyvek s általában az egyházmegyei levéltári adatok alapján panaszkodó Nagy Sándornak nyugalomba vonulási körülményeit puhatolja ki, és az e részben beszerzendő adatokat a panaszlott Boros Sándor lelkésztől beérkezendő iratok kapcsán, a legközelebbi egyházmegyei közgyűléshez terjessze be.

Mely határozat panaszkodó Nagy Sándor fugyii lakossal, továbbá panaszlott Boros Sándor fugyii ref. lelkésszel, végezetre Kun Béla egyházmegyei levéltárnokkal közöltetni rendeltetik.

108. szám. Előterjesztetik Boros Sándor fugyii ref. lelkész kérvénye, melyben egyrészt a mindinkább szaporodó vadházasságok megakadályozása, másrészt pedig a vasárnapi munka megszüntetésére intézkedéseket kér tétetni.

A kérvény kíséretében bemutatott azon névjegyzék, mely a Fugyi községében vadházasságban élő egyéneket foglalja magában, Szabó Károly esperesnek oly utasítással adatik ki, hogy az abban elősorolt vadházasságok megszüntetése iránt a járásbeli szolgabíró keresse meg.

A mennyiben pedig tudomással bir ezen egyházmegyei közgyűlés arról, hogy vasárnapokon a nyilvános és nem elkerülhetetlen szükséges munkának felfüggesztését és az egyházi szertartást zavaró munkának mellőzését az 1868. évi t. cz.

19. §-a tilalmazza, és ugy ezen törvény végrehajtása feletti szigorú felügyelet, valamint a társadalom alapkővét képező közerkölcsiséget mélyen sértő vadházasságok megakadályozása iránt a politikai hatóságok számos kormány rendeletekkel szigorúan utasítva vannak ; — a kérvény elintézéséül Boros Sándor ref. lelkésznek ezennel meghagyatik, hogy midőn akár ünnep rontási, akár vadházassági eset tudomására jön, azokat esetről-esetről a járási szolgabíróhoz jelentse be.

Mely határozat Szabó Károly esperessel és Boros Sándor fugyii ref. lelkésszel közöltetni rendeltetik.

109. szám. A váncsodi ev. ref. egyháznak a részére néhai Csapó Lajosné által hagyományozott ház bérbeadása s eladhatása iránti kérelme fölötti véleményezéssel a ³³/₈₁ számú végzéssel megbízott egyházmegyei ügyész betérjeszti véleményes jelentését.

Az ügyészi vélemény elfogadásával az egyházmegye

1. azon egyezséget, mely a néhai Csapó Lajosné által az egyház részére hagyományozott ugynevezett Sebestyén-féle ház használatára vonatkozólag a váncsodi ev. ref. egyház és özvegy Rác Lajosné között az 1881. évi július 17-én létrejött azon záradékkal, hogy azon egyesség hatálya megszűnik, ha Váncsodon egy másik lelkészné is özvegygyé leend, vagy ha az egyház a hagyományozott házat egyházi felsőbb hatóság engedélyezése mellett átadja, jóváhagyja ;

2. ezzel egyidejűleg ugyanazon háznak eladhatását a kérvényben fölhozott indokokból s a következő feltételek mellett : a., az arra nézve kötendő adásvételi szerződés jóváhagyás végett bemutatandó ; b., a vételárból külsőség vásárolandó s az „Csapó Lajosné hagyománya“ czim alatt kezelendő ; s c., annak s adidg is a vételárnak jövedelme $\frac{3}{5}$ részben az özvegy lelkészt, vagy lelkésznéket ; $\frac{1}{5}$ részben az egyházat s $\frac{1}{5}$ részben a bábát illetve, — engedélyezi.

Miről az egyházmegye a váncsodi ev. ref. egyháztanácsot a hitelesített telekkönyvi kivonat

csatolása mellett s özv. Rác Lajosné a váncsodi egyházi előjáróság útján végzésileg értesíti.

II. szám. Szemes László sz.-jános ev. ref. lelkésznek a múlt tavaszi közgyűlésre beterjesztett hármas indítványa tárgyában az ⁵⁵/₈₅ számú végzéssel megbízott küldöttség beterjeszti véleményes jelentését.

A véleményes jelentés elfogadásával az egyházmegye az indítvány 1. pontját következő szerkezetben fogadja el:

„Az egyházmegye a leányiskolában a tanító-nők alkalmazását amennyiben nekünk felekezeti tanítónő képezdénk nincs, csak azon föltétel mellett véli eszközölhetőnek, ha a pályázó tanítónők a hittan tanítására való képesítést tanítónővé képesíttetésök után a mi felekezeti tanítóképezdéinkben megszerezték, az esetben az egyházmegye iskoláiban lehetőleg tanítónőket óhajt alkalmazni, miből folyólag ezen indokolt óhajnak a gyakorlatban leendő megvalósítására az iskolákat fenntartó egyházakat felhívja“.

Az indítvány 2-ik pontját, mint jelenleg kivihetlent az egyházmegye mellőzi, ellenben az indítványnak 3 ik pontját: „Az egyházmegye mindennemű fennhatósága alatti megürült tanítói állásnak pályázat útján leendő betöltését feltétlenül szükségesnek jelenti ki“, a felhozott indokok alapján elfogadja.

Ezen határozat megfelelő intézkedés megtétele végett jegyzőkönyvi kivonaton Szabó Károly esperessel közlendő.

III. szám. A pósalakai templom és torony-építési költségekről szóló számadás felülvizsgálásával a ⁸/₈₅ számú végzéssel megbízott küldöttség beterjeszti jelentését.

A küldöttségi vélemény elfogadásával az egyházmegye az ipitéssel megbízva volt s azt vezetett Péter István építető gondnokot, miután a számadást a presbyterium már megvizsgálta s jóváhagyta s miután az kellőleg okmányolva van, a számadás terhe alól a szokásos óvások fenntartása mellett fölmenti, s erről a pósalakai ev. ref.

egyháztanácsot a számadás visszacsatolása mellett végzésileg értesíti.

112. szám. A darvasi ev. ref. egyházitanács a „harang-alap“-ból elköltött pénz visszafizetésének kötelezettsége alóli fölmentetése iránt esedezik.

A kegyes alapítványokat nem levén szabad rendeltetésöktől elvonni, az egyházmegye az alaptalan kérelmet elutasítja, tekintettel azonban arra, hogy a darvasi ev. ref. egyház a most engedélyezett építtetésnek költségeivel nagyon meg van terhelve, azon föltétel mellett, hogy az egyház a „harang alap“-ból elköltött összeg erejéig 6°/_o-al kamatozó kötvényt állít ki, s a kamatot évenként az alap javára pontosan fizetendi és elkönyvelendi, jelenben megengedi az egyházmegye, hogy a darvasi ev. ref. egyház a „harang alap“-ból elköltött összegnek a ¹¹²/₈₅ számú egyházmegyei végzés értelmében leendő kiegészítését illetve az arról mostan kiállítandó kötvény törlesztését a mostani építési költségek törlesztése után kezdhesse meg, miről a nevezett egyháztanácsot végzésileg értesíti.

113. szám. A darvasi ev. ref. egyház roskadozó állapotban levő templomának kijavítása tárgyában hozott egyháztanácsai s egyházközségi határozatait jóváhagyni, s a javítási 1500 frtot tevő költségeknek 5 év alatt visszafizetendő kölcsön utján fedezésük tárgyában hozott határozatát, és az 188⁵/₆. évi költségvetést megerősíteni kérelmezi.

Az egyházmegyének szomorú tudomása van a darvasi ev. ref. templom rozzant állapotáról, ebből folyólag szíves örommel üdvözli a darvasi ev. ref. egyháztanácsnak a templom kijavítása tárgyában hozott határozatát s ahoz jóváhagyását készséggel megadja; a kölcsön engedélyezését s az 188⁵/₆. rendkívüli költségvetés megerősítését illetőleg azonban határozni az egyházmegye csak akkor fog, ha a darvasi ev. ref. egyháztanács a kül birtokosokkal előzetesen már közölte a rájuk kivetett rendkívüli adómennyiségét, s a költségvetéshez csatolta az ezeknek értesítésüket igazoló vét-bizonylatot, s a költségvetést ezzel fölszer- lten az

esetleges fölszólamlások kapcsában terjesztendi az egyházmegye elé.

Miről az egyházmegye a darvasi ev. ref. egyháztanácsot a kérvény 5 darab mellékének visszajuttatása mellett végzésileg azzal értesíti, hogy a költségvetést illetőleg az ezen végzésben foglaltaknak haladéktalanul eleget tevén, kellőleg fölszerelt kérvényét a kölcsön és a költségvetés megerősítése iránt a jövő egyházmegyei közgyűléshez terjessze be

114. szám. A h.-száldobágyi 30 hold föld ösmeretes ügyének tisztába hozatalával s annak sürgősen eszközzésével az ^{56/}_{85.} számú végzéssel megbízott küldöttség beterjeszti jelentését, melyszerint a latin szertartású r. katolikus n.-várad püspökség, mint volt földes ur által h.-száldobágyi ev. ref. lelkész részére adományozott 20, s a tanító részére adományozott 10 hold földet, melyek tévesen a közlegelővel együttesen adattak ki, a közlegelőből a küldöttség állami mérnök közbejövetelével kiszakította, s a lelkész illetve tanító rendelkezése alá bocsájtotta.

Az egyházmegye a küldöttség jelentését örövendetes tudomásul veszi, a kérdéses földeknek oly módon történt kiszakításukat, hogy az ugynevezett körmendi parlagon a lelkész részére 500 □-öl híján 10, s a tanító részére 5 hold föld, s a h.-pályi határ melletti közlegelőből, az ugynevezett cserjésből a lelkész részére 10 hold és 500 □-öl s a tanító részére 5 hold, holdját mindenütt 1200 □-ölével számítva adatott ki, s azoknak a lelkész illetve tanító rendelkezése alá lett bocsájtásukat jóváhagyja s megerősíti, s a küldöttség költségeit a h.-száldobágyi ev. ref. egyház terhére a közpénztár által előlegezendő 26 frtban állapítja meg, erről a h.-száldobágyi ev. ref. egyházat, Kiss Elek küldöttségi elnököt s Nádudvary Lajos közpénztárnokot és pedig az előbbi végzésileg azzal értesíti, hogy a közpénztár által előlegezendett 26 frtot a közpénztárba haladéktalanul fizesse be.

115. szám. Az özyegy Sorbán Jánosné-féle alapítvány karmatai fölötti véleményadás végett az egyházmegye tavaszi köz-

gyűlésének $\frac{21}{85}$ számú végzésével megbízott egyházmegyei ügyész betérjeszti véleményes jelentését.

Tekintettel arra, hogy az özvegy Sorbán Jánosné-féle alapítvány lelkészt illető fele részének kamatai a $\frac{47}{84}$ számú végzés szerint az 1884. évi január 1-én 144 frt 19 krt. tettek

tekintettel továbbá arra, hogy ezen alapítvány a Varga István életében a biharmegyei ipar- és kereskedelmi banknál 5%-ra volt elhelyezve

s tekintettel végül arra, hogy illeték egyenértékül a lelkész által fizetendő évi 2 frt vettetett ki, az egyházmegye a 144 frt 19 kr fölosztását illetőleg $\frac{47}{84}$ számú végzése egyik pontjának megváltoztatásával azt határozza el, hogy abból 50 frtot utal a néhai Varga István gyámoldai tartozása törlesztésére, 6 frt 19 krt az illeték egyenérték törlesztésére, 88 frtot pedig Nánásy Imre jelenlegi m.-telkii lelkész javára

s miután az egyházmegye $\frac{63}{85}$ számú végzésével megengedte, hogy Nánásy Imrének az 1882. évi november 8-tól 8%-kal kamatozó 165 frtot tevő félfizetését a lelkész-gyámoldai pénztár javára ezen alapítványnak a lelkészt illető felerésze kamatai törlesszék, ebből folyólag

tekintettel arra, hogy ezen félfizetés az 1884. évi január 1-ig, tehát 13 hónap és 12 napig 14 frt 77 krt tevő 8% kamataival s ennek ugyanazon %-u 1 frt 34 krt tevő kamataival 181 frt 11 krra emelkedett, ekkor azonban az ennek törlesztésére fordíttatni rendelt és kellett fennti 88 frttal 93 frt 11 krra apadandott, mely összeg az 1885. évi január 1-ig 7 frt 45 krt tevő 8% kamataival s ennek 60 krt tevő ugyan olyan %-u kamataival újra 101 frt 16 krra emelkedett, akkor azonban az özvegy Sorbán Jánosné-féle ezen évtől fogva már 5 és $\frac{1}{2}$ %-kal kamatozó alapítvány fele része 55 frtot tevő kamatainak ide fordítása által 56 frt 16 krra apadandott, mely utóbbi összeg az 1886. évi január 1-ig 4 frt 49 krt tevő 8% kamataival s ennek 36 krt tevő ugyan annyi

‰-u kamataival 61 frt 1 kr-ra emelkedend, ekkor azonban az említett alapítvány lelkészt illető s ezen évre is 55 frtot tevő kamatainak törlesztésül ide fordítása által 6 frt 1 kr-ra apadand, az ügyészi véleménynek, bárha abban a kamatok kamatoztatásának számítása nem félévenként vétett is föl, elfogadásával, azonban salvo errore aliis calculi, határozatilag kimondja az egyházmegye, miszerint

1. azon esetben, ha az 1886. évi január 1-én Nánásy Imre 6 frt 1 krt s az esetleg a közpénztár által helyette illeték egyenértékül az erre utalt 6 frt 19 kron felül még fizetett összeget a lelkészgyámoldai pénztárba lefizeti, a többször említett alapítvány addig őt illetett 198 frt kamatainak s ezen összegből 88 frt után az 1884. évi január 1-től, 55 frt után pedig az 1885. évi január 1-től számítandó 5 és $\frac{1}{2}$ kamatos kamatainak a közpénztárból a lelkész gyámoldai pénztárba leendő átszállításának elrendelésével az egyházmegye Nánássy Imre m.-telkii lelkész 165 frtot tevő fél fizetését s annak járulékait törlesztettnek, s Nánássy Imrét az özv. Sorbán Jánosné alapítványa lelkészt illető kamatainak az 1886. évi január 1-től számított kizárólagos haszonélvezetére az évi illeték egyenérték fizetésének kötelezettségével jogositottnak tekinti, ehhez képest

2. oda utasítja a közpénztárnokot, hogy az özv. Sorbán Jánosné féle alapítvány lelkészt illető részének kamataiból 50 frtot s ennek az 1884. évi január 1-től számítandó 5 és $\frac{1}{2}$ ‰ kamatait a néhai Varga István gyámoldai tartozásának a $\frac{47}{84}$ számú s ezen végzés értelmében részben leendő törlesztésére, 198 frtot pedig és az ebből 88 frtnak az 1884. évi január 1-től, 55 forintnak pedig az 1885. évi január 1-től, számítandó 5 és $\frac{1}{2}$ ‰ kamatait a Nánássy Imre m.-telkii lelkész félfizetésének a $\frac{63}{83}$ számú végzés értelmében leendő törlesztésére a netalán illeték egyenértékül az ezen célra kiutalt 6 frt 19 kron fölül fizetett

összegnek levonásával a lelkész gyámoldai pénztárnok kezeihez fizesse le.

Mely végzéséről az egyházmegye Nánássy Imre m.-telkii és Szemes László sz.-jános lelkészeket, továbbá Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnokot és Nádudvary Lajos közpénztárnokot jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeli.

116. szám. A váncsodi egyház kéri Szücs János ideiglenes leánytanítónak, kinek még oklevele nincs, bekebelezését.

Szücs János ideiglenes leánytanító az egyházmegyébe ezennel bekebeleztetik, s egyuttal az esperesi jelentésben felemlített Szabó László püspökii vegyes iskola-tanító, Kiss Sándor m.-szántói tanító is bekebelezetteknek tekintetnek, s erről ugy nevezettek, mint a közpénztárnok értesítettnek.

117. szám. A csatári egyház jelenti, miszerint a leánytanítói állást illető, a r. kath. püspökség által adományozott, de még mind eddig a közlegelőből ki nem szakított 12 hold föld, a községi képviselő testület által kiadatni ígértetett, s ennek eszközölhetésére az egyházmegye jóváhagyását kérelmezi.

A jelentés örvendetesen és helyeslő tudomásul vétetik, s erről a csatári egyháztanács értesítettik.

118. szám. A kis-jenői egyház az ugynevezett „Kis-hegyen“ levő szőlőjének eladhatására nézve az egyházmegye beleegyezését kéri.

Ezen adásvételi ügy megvizsgálása s a feletti véleményes jelentéstétel végett Mezey Mihály és Biró János tanácsbírák ezenel megbizatnak, jelentésök a jövő gyűlésre beváratván.

Miről Mezey Mihály és Biró János értesíteni rendeltetnek.

119. szám. A m. kakucsi és k. n. révi egyház folyamodik az iránt, hogy rozzant egyházi épületeinek helyrehozására a magyar ref. segélyegylettől bizonyos összeget kérő s kellően felszerelt kérvényeiket az egyházmegye pártolólág terjessze fel a főt. egyházkerülethez.

Tekintve azt, miszerint mindkét egyház anyagi helyzete a legnehezebb viszonyok között lévén, teljesen képtelen önerejéből az építkezések költ-

ségeit fedezni: az egyházmegye kérvényeiket pártolólág terjeszti fel a főt. egyház kerületehez, annak hathatós pártfogásába ajánlván

120. szám. A főt. egyházkerület folyó hó 24-én s következő napjain tartandó közgyűlésére, képviselők felküldése szükségeltetvén:

a bihari ev. ref. egyházmegye képviselőivel Benedek László egyházi és Mezey Mihály világitanácsbírák ezennel megbizatnak, s erről jegyzőkönyvileg értesittetnek, felhatalmaztatván az elnökség, hogy a fentebbiek helyett, akadályoztatásuk esetében, más tisztviselőket bizzanak meg.

121. szám. Egyházmegyei jelen gyűlésünk jegyzőkönyvének hitelesítése végett bizottság kiküldése válván szükségessé:

a hitelesítés eszközlésével Ritook Zsigmond gondnok, Mezey Mihály, Kun Béla, Dombi Lajos és Hegyesi Márton ezennel megbizatnak.

Mindezen számok hitelesítették.

A 65-től 76-ig, 116-tól 121-ig levő számokat jegyzette Kun Béla.

A 77-től 98-ig levőket jegyzette Szigethi Elek.

106-tól 108-ig levőket s a bírósági számot jegyzette Miskolczy Árpád.

A 99-től 105-ig, 109 től 115-ig levőket jegyzette Hegyesi Márton ügyész, mint helyettes világi jegyző.

A bihari ev. ref. egyházmegye Nagyváradon
1885 aug. 5-én tartott törvényszéki ülésének

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelen voltak:

Szabó Károly esperes és *Ritook Zsigmond* gondnok elnökle-
mellett: *Oláh József*, *Benedek László* és *Osillag Lajos* egyházi,
Ercsey Dezső és *Mezey Mihály* világi tanácsbírák, *Miskolczy*
Árpád világi jegyző.

1-ső szám.

Előterjesztetnek a bihari ev. ref. egyházmegye 1885. évi
márczius hó 25-ik s következő napján tartott ülésében 35. sz.
a. hozott határozatánál fogva Vári János körös-n. révi ref. lel-
kész ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatra vonatkozó iratok,
melyeknek felolvasása után a tárgyalásra beidézett panaszlott
és panaszosok szóval kijelentették, hogy semmi több előadni és
előterjeszteni valójuk nincsen.

Tekintetbe véve miszerint a bemutatott vizs-
gálati iratokkal és panaszlott beismerésével két-
ségtelenül beigazoltatott, hogy a házasulni szán-
dekozó hiveket az esketési bizonylatok kiváltására
kényszerítette, s ez által illetéktelen díj-
vetelésénél alkudozása és az egyháztagok írá-
nyában főbbször tanusított sértegető modora miatt
magát nem lelkipásztórhoz illő módon viselte,
tekintetbe véve végezetre, miszerint ezen cselek-

ményei által a görög-katholikus vallásu román nemzetiség közzé ékelt kevés számu ref. vallásfelekezetü híveket magától elidegenítvén, a magyar nyelv, és ref. egyház érdekében missio szerepre hivatott ezen egyház fentartását nem eszközli és nem segíti elő oly buzgalommal mint hivatása volna; mind ezen indokoknál fogva figyelmileg vétkesnek kimondatik és az egyházi törvények 246. §-ának a) pontja alapján ítéltetésre, és a 16 frt vizsgálati költség megfizetésére ítéltetik, enyhítő körülményül számíttatván be részére az egyháztagoknak is irányában tanusított illetlen viselete és díjjainak pontatlan fizetése.

Mibőli folyólag Szabó Károly esperes és Nádudvary Lajos közpénztárnok megbizatnak, hogy jelen határozat jogerejüvé emelkedése után a folyó évi 35. számu egyházmegyei végzés szerint előlegezett 16 frt vizsgálati költségnek a közpénztár javára leendő visszatérítése iránt intézkedjenek.

Mely ítélet az egyházmegyei közgyűlésen meghirdettetvén, Kóssa Mihály k.-n.-révi lakossal panaszkodó társai nevében is, továbbá panaszlott Vári János n.-révi ref. lelkeszszel közöltetni rendeltetik azon megjegyzés mellett, hogy szóval bejelentett fellebbezésének indokait 15 nap alatt jogositva van írásban benyújtani.

Ezen szám hitelesített, jegyzette: *Miskolczy Árpád.*

Betürendes tárgymutató.

	Szám
Ács András m.-kakucsi lelkész kérvénye az orsz. közalaphoz	95
Bokros Benedek h. k. száldobágyi lelkész hasonló kérvénye	97
Boros Sándor fugyii lelkész hasonló kérvénye	96
Csatári lelkészi földügyről jelentés	117
Csepelyi Menyhért f.-vásárhelyi lelkész kérvénye a közalaphoz	91
Daróci örökösök tartozási ügye	101
Darvasi egyház kérvénye a közalaphoz	89
Darvasi magtár alapszabályainak ügye	103
Darvasi harang-alapítvány ügye	105 és 112
Darvasi templom-építés	113
Esperesi évi jelentés kinyomatandó	65
Esperesi hivatali okmányok átadásáról küldöttségi jelentés	82
Fiokegyházak lelkészi gondozása	71
Fugyi-vásárhelyi egyház kérvénye a közalaphoz	84
Fugyii egyház kérvénye a közalaphoz	86
Gondnoki számadásokról intézkedés	72
H.-Közszáldobágyi lelkészi és tanítói földügy	114
Hitfelekezeti sérelmekről intézkedés	68
Iskolai hiányokról intézkedés	73
Kécskeméti Lajos lessi lelkész kérvénye a közalaphoz	93
Kerületi képviselők választatnak	120
Kisjenői egyház földadási ügye	118
K.-n.-révi egyház kérvénye a közalaphoz	85
K.-n.-révi lelkész évi fizetésének ügye	81
K.-n.-révi lelkész fegyelemi ügye	1 törv.
Közalaphoz folyamodók kérvényei bizottsághoz uta- sittatnak	79

Közalaphoz folyamodókra bizottsági vélemény	83
Lelkészi díjlevelekről intézkedés	76
Lelkészjelölő bizottság választatik	77
M.-Kakucsi egyház kérvénye a közalaphoz	87
M.-Kakucsi, és k.-n.-révi egyházak folyamodványai a ref. segélyegyletkez	119
Matolcsi János darvasi lelkész kérvénye az orsz. közalaphoz	92
M.-Telegdi egyház hasonló nemü kérvénye	90
Nagy Sándor nyug. lelkész panasza	107
Nagyváradai törvényellenes keresztelési ügy	69
Nagyváradai egyház vallástanári ügye	99
Nem szavazott egyházak elmarasztalása	75
Pálinskásy-féle alapítványi ügy	106
Pelbárthidai lelkész-választás	80
Posalakai egyház templomépítési számadása	111
Presbyteriumi határozatok végrehajtandók	70
P.-Ujlaki egyház kérvénye a közalaphoz	88
Sorbán Jánosné-féle alapítványi ügy	115
Szalárdi egyház építkezési ügye	100
Szapannos Sándor és társainak ügye	104
Szavazatbontó bizottság jelentése	74
Szemes László indítványai felett bizottsági jelentés	110
Szilágyi Márton gyámintézeti ügye	102
Szücs Lajos halálesete	66
Szücs János tanító bekebeleztetik	116
Tóth József özvegyének kérvénye az orsz. közalaphoz	98
Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság küldetik ki	121
Vári János révi lelkész kérvénye a közalaphoz	94
Váncsodi egyház adásvételi ügye	109
Vasárnap megszentelése és vadházasság ügye	108
Világi tanácsbiróságra szavazás rendeltetik	67

